

EDUSKUNNAN VASTAUS 167/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta (HE 76/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 20/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydensuojelulain (763/1994) 27, 45, 46 ja 49 § sekä 50 §:n 4 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 49 § laissa 24/2006 ja 50 §:n 4 momentin 1 kohta laissa 129/2009, sekä *lisätään* lakiin uusi 49 c ja 49 d § ja 56 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 777/1996, 89/2000, 1223/2002 ja 285/2006, siitä lailla 89/2000 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti ja lailla 1223/2002 kumotun 5 momentin tilalle uusi 5 momentti, seuraavasti:

27 §

Asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvä terveyshaitta

Jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy melua, värinää, hajua, valoa, mikrobeja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kylmyyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä.

Jos haitta aiheutuu asuinhuoneiston tai muun oleskelutilan rakennuksen rakenteista, eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla olevista perusjärjestelmistä, haitan poistamisesta vastaa rakennuksen omistaja, ellei muualla laissa toisin säädetä. Jos terveyshaitta aiheutuu kuitenkin asunnon tai muun oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon tai muun oleskelutilan haltija. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Jos terveyshaitta on ilmeinen ja on syytä epäillä sen aiheuttavan välitöntä vaaraa, haittaa ei voida korjata tai jos terveydensuojeluviranomaisen määräystä haitan poistamiseksi ei ole noudatettu, eikä muita tämän lain mukaisia toimenpiteitä ole pidettävä riittävinä, terveydensuojeluviranomainen voi kieltää tai rajoittaa asunnon tai muun oleskelutilan käyttöä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen määräysten antamisen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan lisäksi antaa määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta.

45 §

Tarkastusoikeus

Terveydensuojeluviranomaisella on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia sekä teettää niihin liittyviä tutkimuksia.

Tarkastuksen tai tutkimuksen tekijällä on oikeus tehtävänsä suorittamiseksi:

1) päästä alueelle tai rakennukseen, missä harjoitetaan terveydensuojelun kannalta merkityksellistä toimintaa tai missä terveydensuojeluviranomainen perustellusta syystä epäilee esiintyvän tai syntyvän terveyshaittoja;

2) saada tarvittavat, käytettävissä olevat tiedot rakennuksista, laitteista, valmistusmenetelmistä, toiminnan laadusta ja terveydellisten seikkojen arvioimista koskevien mittausten ja tutkimusten tuloksista;

3) tehdä tarvittavat mittaukset sekä ottaa tarvittavat valokuvat ja muut mahdolliset tallenteet sekä ottaa tutkimusten tekemiseksi edustava näyte.

Oleellisesti asiaan vaikuttavien tehtyjen mittausten ja tutkimusten tulokset sekä valokuvat tai muut tallenteet on liitettävä tarkastuskertomukseen. Jäljennökset mittausten ja tutkimusten tuloksista, valokuvista tai muista tallenteista taikka näistä tehtyt tarpeelliset ja riittävät selvi-

tykset on annettava tiedoksi vastaavasti kuin tarkastuskertomus. Tarkastukseen sovelletaan muutoin mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

46 §

Asunnontarkastus

Tarkastus tai siihen liittyvä muu valvontatoimi voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa muutoin kuin tilan haltijan tai omistajan omasta aloitteesta vain, jos se on välttämätön sen selvittämiseksi, aiheutuuko haltijalle tai muulle tilassa oleskelevalle taikka naapurille terveyshaittaa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyn tilan tarkastus asukkaan tahdon vastaisesti voidaan tehdä vain, jos viranomaisella on perusteltu syy epäillä välittömiä toimia edellyttävää vakavaa terveyshaittaa. Tällöin tarkastuksen tai siihen liittyvän toimen suorittamiseen tulee olla kunnan terveydensuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitettu tarkastus tai muu valvontatoimi voidaan tehdä tässä laissa rangaistavaksi säädetyn menettelyn selvittämiseksi, jos lakia on perusteltu syy epäillä rikotun tai rikottavan ja valvontatoimi tässä tarkoituksessa on välttämätön.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan tarkastuksen voi toimittaa vain viranomainen.

49 §

Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttäminen terveydensuojeluvalvonnassa

Asunnon ja muun oleskelutilan tutkimuksia ja selvityksiä tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten tekevällä ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tarvittava pätevyys terveyshaittaa aiheuttavien kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden selvittämiseksi. Mittaukset, tutkimukset ja selvitykset on tehtävä sekä näytteet otettava luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Jos viranomaisvalvontaa varten tarvitaan ulkopuolista asiantuntijaa sellaisen mittauksen, tutkimuksen tai selvityksen tekemiseen taikka näytteen ottamiseen, johon 49 d §:n 1 momentissa tarkoitettu pätevyys ei sovellu tai ole tarkoituksenmukainen, on tehtävässä käytettävä muutoin pätevää henkilöä. Jos edellä tarkoitettu ulkopuolinen asiantuntija käyttää apunaan henkilöä, joka ei ole osoittanut pätevyyttään 49 d §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla, hän vastaa siitä, että tutkimukset ja selvitykset on tehty asian-
tuntevasti ja pätevästi.

Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen tehdessään tässä laissa tarkoitettuja tutkimuksia ja selvityksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

49 c §

Henkilösertifioijana toimimisen edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriö nimeää määräjäksi tai toistaiseksi toimijan, joka sertifioi henkilön ulkopuoliseksi asiantuntijaksi sen jälkeen, kun tämä on osoittanut osaamisensa 49 d §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Toimijalla tulee olla:

- 1) riittävä ja asiantunteva henkilöstö sertifiointin toteuttamiseksi;
- 2) muut käytännön edellytykset sertifiointitoiminnan järjestämiseen;
- 3) toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton asema sertifioitaviin nähden.

Nimeämistä haetaan sosiaali- ja terveysministeriöltä. Hakemuksessa on esitettävä selvitys 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täytymisestä. Nimeämis päätöksessään sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa sertifiointiin liittyvät järjestelyt ja asettaa tarvittaessa toimintaa koskevia tarkempia ehtoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset lakkaavat tai sertifiointissa havaitaan olennaisia puutteellisuksia eikä toimija ole sosiaali- ja terveysministeriön kehotuksesta huolimatta korjannut toimintaansa annetussa määräajassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo 1 momentissa tarkoitettun henkilösertifioijan toimintaa.

Tässä laissa tarkoitettuja henkilösertifiointi-tehtäviä suorittaviin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

49 d §

Henkilön sertifiointi ulkopuoliseksi asiantuntijaksi

Edellä 49 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön tulee osoittaa pätevyytensä suorittamalla hyväksytysti sosiaali- ja terveysministeriön edellyttämä koulutus ja osaamistesti taikka hyväksyttämällä aiemmin koulutuksella tai työkokemuksella hankkimansa vastaava osaaminen. Tarkempia säännöksiä pätevyyden osoittamiseksi suoritettavan koulutuksen sisällöstä ja laajuudesta sekä edellytettävästä työkokemuksesta tai muusta osaamisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Edellä 49 c §:ssä tarkoitettu toimija arvioi henkilön pätevyyden toimia ulkopuolisena asiantuntijana ja tekee merkinnän hyväksytystä pätevyydestä ylläpitämäänsä julkiseen tietojärjestelmään sertifiointin voimassaoloajaksi. Merkinnällä osoitetaan henkilön sertifiointi ulkopuoliseksi asiantuntijaksi. Lisäksi sertifioija antaa henkilölle osoituksena sertifiointista todistuksen, jonka mallin sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa. Sertifiointi on voimassa 5 vuotta, jonka umpeen kuluttua, jollei sertifiointia uudisteta, tulee sertifioijan poistaa merkintä rekisteristä.

Jos henkilö ei täytä enää pätevyysvaatimuksia tai toistuvasti laiminlyö tehtävissä edellytettävää riippumattomuutta tai asiallista raportointia taikka oikeita mittaus- ja tutkimusmenetelmiä, sosiaali- ja terveysministeriö voi päättää merkinnän poistamisesta tietojärjestelmästä. Merkinnän tietojärjestelmästä poistaa sertifioija. Ennen tietojärjestelmästä poistamista henkilölle on kuitenkin varattava tilaisuus korjata pä-

tevydessään oleva puute, jollei puute ole niin olennainen, ettei sen korjaaminen ole mahdollista kohtuullisessa ajassa.

Ulkopuolisen asiantuntijan tulee pitää ammattitaitoaan yllä asunnon tai muiden oleskelutilojen terveydellisten olosuhteiden arvioinneilla, koulutuksella tai näihin rinnastettavalla tavalla, jotta hänen sertifiointinsa voidaan uudistaa. Asiantuntijan on esitettävä ammattitaitonsa ylläpitämisestä selvitys hakiessaan sertifiointin uudistamista 49 c §:ssä tarkoitetulta toimijalta.

50 §

Maksut

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on, asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

56 §

Muutoksenhaku

Edellä 49 c §:n 1 ja 4 momentissa ja 49 d §:n 3 momentissa tarkoitettuun sosiaali- ja terveys-

ministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla 49 c §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettua päätöksestä vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun sertifiointipäätökseen saa vaatia oikaisua sosiaali- ja terveysministeriöltä siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla 49 d §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Ulkopuolinen asiantuntija, jolla on riittävä asiantuntemus ja pätevyys ja joka on osoittanut kunnan terveydensuojeluviranomaiselle käyttämiensä tutkimusmenetelmien luotettavuuden tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 49 §:n mukaisesti, saa toimia terveydensuojeluviranomaisen ulkopuolisena asiantuntijana 24 kuukautta tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt tässä laissa säädetty vaatimukset täyttävät henkilösertifioinnit ovat voimassa niistä annetuissa päätöksissä määrätyn ajan.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2014